

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 30 ΜΑΪΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Ποιο ήταν το περιεχόμενο του ρωσικού «Σχεδίου των τριών τμημάτων» (9 Ιανουαρίου 1824), ποιες οι αντιδράσεις των ενδιαφερομένων πλευρών και ποια τα κίνητρα της ρωσικής πρότασης;

Μονάδες 12

A.1.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α.** Οργανικός Νόμος.
- β.** Βουλγαρική Εξαρτία.
- γ.** Συμφωνία του Μονάχου.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. α. Για ποιους λόγους η ευημερία που γνώρισε η Ευρώπη κατά την περίοδο 1923-1929 χαρακτηρίζεται ως ασταθής;

Μονάδες 8

β. Με ποιους τρόπους οι επιχειρήσεις κατά την ίδια περίοδο προσπάθησαν να προωθήσουν τις πωλήσεις των προϊόντων τους;

Μονάδες 8

A.2.2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Ο Ίων Δραγούμης, από τη θέση του υποπροξένου της Ελλάδας στο Μοναστήρι, προσέφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στην οργάνωση της ελληνικής αντίστασης στη Μακεδονία.
- β.** Ο γερμανικός επεκτατισμός στις αρχές του 20^{ου} αιώνα αποκαλείται «πορεία προς Ανατολάς» (Drang nach Osten).
- γ.** Οι Βρετανοί είχαν την ελπίδα ότι με την άνοδο του Κωνσταντίνου Α΄ στο θρόνο της Ελλάδας (1913) θα προωθούσαν σημαντικά την επιρροή τους στον ελληνικό χώρο.
- δ.** Το 1932 ο πρόεδρος των Η.Π.Α. Χ. Τρούμαν εφάρμοσε μια νέα πολιτική για την έξοδο από την οικονομική κρίση.
- ε.** Κατά την τρίτη περίοδο του ελληνοϊταλικού πολέμου (1940-41) οι Έλληνες εξαπέλυσαν την «εαρινή επίθεση» εναντίον των Ιταλών.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε:

α. Τους λόγους που οδήγησαν στη σύγκληση του συνεδρίου του Βερολίνου (1/13 Ιουνίου 1878).

Μονάδες 8

β. Τις αποφάσεις του συνεδρίου.

Μονάδες 8

γ. Τα εδαφικά οφέλη που αποκόμισε το ελληνικό κράτος.

Μονάδες 8

«Η Αυστρία διεμήνυε στη Ρωσία ότι είχε παραβιάσει, από την αρχή ως το τέλος, τις αυστρωσικές συμφωνίες, πράγμα που δεν ήταν διατεθειμένη να ανεχθεί. Από την άλλη, η Αγγλία έβλεπε να ανατρέπεται άρδην η ισορροπία των Μεγάλων Δυνάμεων στη Βαλκανική και να απειλούνται τα συμφέροντά της στις Ινδίες και στην ανατολική Μεσόγειο. Όσο ο ρωσικός στρατός παρέμενε στα πρόθυρα της Κωνσταντινουπόλεως, ο σουλτάνος θα ήταν έρμαιο στα χέρια του τσάρου και καμιά πίεση - εκτός από πόλεμο - δε θα μπορούσε να εξαναγκάσει τη Ρωσία να εγκαταλείψει τα κεκτημένα. Το ενδεχόμενο λοιπόν ενός νέου ευρωπαϊκού πολέμου φαινόταν ως λογικό επακόλουθο της μονομερούς ρυθμίσεως του Ανατολικού Ζητήματος από τη Ρωσία. Μπροστά στον κίνδυνο αυτό, η Γερμανία πήρε την πρωτοβουλία να ενθαρρύνει τη σύγκληση ευρωπαϊκού συνεδρίου, που θα επανεξέταζε ολόκληρο το πλέγμα των όρων της συνθήκης του Αγίου Στεφάνου (...)

Τελικά, στις 23 Ιουνίου/5 Ιουλίου [1878], με τη συγκατάθεση όλων των αντιπροσώπων - και αποχή της Τουρκίας - έγινε δεκτό το 13ο πρωτόκολλο, το οποίο ανάμεσα σε άλλα ανέφερε:

"Το συνέδριο προσκαλεί την Υψηλή Πύλη να συμφωνήσει με την Ελλάδα σε μια διαρρύθμιση των συνόρων στη Θεσσαλία και στην Ήπειρο, και έχει τη γνώμη ότι η διαρρύθμιση αυτή θα μπορούσε να ακολουθήσει την κοιλάδα του Σαλαμβριά (αρχαίο Πηνηϊό) ως τις εκβολές στο Αιγαίο, και την κοιλάδα του Καλαμά από την πλευρά του Ιονίου πελάγους. Το συνέδριο έχει την απαίτηση ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θα κατορθώσουν να καταλήξουν σε συμφωνία. Εντούτοις, για να διευκολύνουν την επιτυχία των διαπραγματεύσεων, οι Δυνάμεις είναι έτοιμες να προσφέρουν την απευθείας μεσολάβησή τους στα δύο μέρη".

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ.ΙΓ', σσ.344-348, Αθήνα 1977.

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε τα αίτια και τις αφορμές που οδήγησαν στο κίνημα στο Γουδί (15 Αυγούστου 1909).

«Η Πατρίς μας ευρίσκεται υπό δυσχερεστάτας περιστάσεις, το δε επίσημον Κράτος, υβρισθέν και ταπεινωθέν, αδυνατεί να κινηθή προς άμυναν των δικαίων του.

Άπας ο Ελληνισμός (...) εξεδήλωσεν ότι ποθεί διακαώς την λήψιν μέτρων προς αποτροπήν παρομοίων κινδύνων εν τω μέλλοντι. (...) Το Έθνος μας δεν θα υφίστατο τ'

ατυχήματα και τους εξευτελισμούς τους οποίους μέχρι τούδε υπέστη, εάν είχομεν παρασκευασμένη προς άμυναν Στρατιωτικήν και Ναυτικήν δύναμιν επαρκή.

Ο Σύνδεσμος των αξιωματικών του Εθνικού Στρατού της Ξηράς και του Ναυτικού (...) γινώσκων ότι υπό των εκάστοτε αρμοδίων ημελήθη ο πλήρης καταρτισμός αυτών, επί τη αδικαιολογήτω προφάσει της ανεπαρκείας των προσόδων του Κράτους, κατασπαταλωμένων εν τούτοις εική και ως έτυχε*, προβαίνει εις την υποβολήν ιεράς παρακλήσεως προς τον Βασιλέα (...) και προς την Κυβέρνησιν του, όπως ολοψύχως επιδοθώσιν εις την άμεσον και ταχείαν ανόρθωσιν τών κακώς εν γένει εχόντων, ιδία δε των του Στρατού και Ναυτικού.

(...) Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος πέποιθεν* ότι πρέπει (...) όπως ο Διάδοχος και οι Βασιλόπαιδες απόσχων της ενεργού και διοικητικής εν τω στρατώ και τω ναυτικώ υπηρεσίας, διατηρούντες τους βαθμούς των και προαγόμενοι, όταν προς τούτο ευδοκή ο Βασιλεύς».

Νικ. Ζορμπάς, *Απομνημονεύματα* (1925), σσ. 15-18.

*εική και ως έτυχε = εντελώς τυχαία

*πέποιθεν = είναι πεπεισμένος

Μονάδες 26